

Toets nieuw Associate-degree programma Sociaal Werk

Hogeschool van
Arnhem en Nijmegen

13 december 2017

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	6
	2.1 Panelsamenstelling	6
	2.2 Voorbereiding	6
	2.3 Locatiebezoek	6
	2.4 Vervolgtraject en totstandkoming rapport	7
3	Beschrijving van het programma	8
	3.1 Algemeen	8
	3.2 Profiel instelling	8
	3.3 Profiel Ad-programma	9
4	Ad-programmabeoordeling	10
	4.1 Beoogde eindkwalificaties	10
	4.2 Onderwijsleeromgeving	12
	4.3 Toetsing	15
	4.4 Algemene conclusie over de kwaliteit van het Ad-programma	17
	4.5 Voorwaarde en aanbevelingen	18
5	Overzicht oordelen	19
	Bijlage 1: Samenstelling panel	20
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	22
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	24
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	25

1 Samenvattend advies

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) heeft bij de NVAO een aanvraag Toets Nieuw Associate-degreeprogramma ingediend voor Sociaal Werk. Deze Associate-degree (Ad) duurt twee jaar, heeft een studieomvang van 120 EC en leidt studenten op tot sociaal werker. De opleiding heeft een professionele oriëntatie. De deeltijdvariant is bedoeld voor studenten met een mbo4-achtergrond die al werkzaam zijn in het sociale domein en die zich willen opscholen. De duale variant is bedoeld voor studenten met een andere vooropleiding, die onbekend zijn met het werk- en beroepenveld en die zich willen omscholen. De opleiding komt voort uit de bacheloropleidingen Sociale Studies Deeltijd (SSD).

Het visitatiepanel brengt positief advies uit aan de NVAO in het kader van de Toets Nieuw Ad-programma van de opleiding Sociaal Werk van de HAN. Dit positieve advies is echter onder voorwaarde met betrekking tot de beoogde eindkwalificaties. Daarnaast heeft het panel een aantal adviezen geformuleerd waarmee de opleiding in haar ontwikkeltraject nog enkele verbeterlagen kan aanbrengen.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Het Ad-programma leidt studenten op tot sociaal werkers met begeleidende en coördinerende taken. Het zijn methodisch onderlegde uitvoerders van het primaire werkproces die mbo-opgeleide collega's kunnen meenemen in kwaliteitsverbeteringen op de werkvloer. Hun kernfunctie betreft het bevorderen van sociale samenhang, inclusiviteit en participatie van burgers. De Ad is ingedeeld als niveau 5 van het Nederlandse kwalificatiekader NLQF. De opleiding heeft de beoogde eindkwalificaties vertaald in leeruitkomsten en die gegroepeerd in Eenheden Van Leeruitkomsten (EVL'en). Het niveau van de beoogde eindkwalificaties is gerelateerd aan de Dublindescriptoren voor de Short Cycle Higher Education.

Het panel concludeert dat de Ad Sociaal Werk ten dele voldoet aan de standaard 'Beoogde eindkwalificaties'. Het heeft een volwaardige Ad aangetroffen waar studenten opgeleid worden voor het beroep sociaal werker dat passend is binnen de nieuwe beroepenstructuur binnen het sociale domein. De hechte relatie met het werkveld laat zien dat de actualiteit van het beroepsprofiel ook in de toekomst is geborgd. Het panel heeft echter ook geconstateerd dat de beschrijving van de beoogde eindkwalificaties niet helder is, met name doordat het nieuwe *Landelijke opleidingsdocument sociaal werk (2017)*, inclusief de internationale operationalisatie van Social Work, nog niet als referentiekader is gebruikt. Tijdens de gespreksrondes is evenwel gebleken dat het ontwikkelteam de beoogde eindkwalificaties voor de Ad Sociaal Werk en het onderscheid tussen niveau 5 en 6 van het Nederlandse kwalificatiekader NLQF wel goed voor ogen heeft. Om die reden vraagt het panel om een document waarin alle aspecten rond standaard 1 op eenduidige wijze uiteen worden gezet.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het onderwijs is vormgegeven volgens het principe 'blended learning'. De 'blend' bestaat uit contactonderwijs, leren op de werkplek en online leren. De studenten gaan een dag in de week naar school, voeren opdrachten (leerarrangementen) uit in hun eigen werksituatie en leren tijd- en plaatsafhankelijk in de online leeromgeving. De virtuele leercommunity biedt mogelijkheden tot samenwerking en (peer)feedback. Ieder semester is vormgegeven als een module die een of meer EVL'en omvat. Er is sprake van een flexibel programma: de

studenten kunnen de volgorde van de modules binnen een studiejaar zelf bepalen. Ze volgen in jaar 1 en deels in jaar 2 een generiek programma; in jaar 2 kunnen ze zich gedurende een semester profileren op basis van hun eigen beroepscontext (keuzemodules). Het programma voorziet in supervisie en in een doorlopende leerlijn onderzoek. De studentbegeleiding is in handen van een leercoach en een werkplekcoach. Het docententeam is ook werkzaam bij de bacheloropleidingen SSD.

Het panel concludeert dat de Ad Sociaal Werk voldoet aan de standaard 'Onderwijsleeromgeving'. Er is sprake van een onderwijsprogramma dat dankzij het principe 'blended learning' veel samenhang vertoont. Er is veel aandacht voor studentbegeleiding en de doorlopende leerlijn onderzoek biedt voldoende mogelijkheden om de studenten na afstuderen te laten doorstromen in jaar 3 van de bachelors SSD. Wel heeft het panel gewezen op de eventueel noodzakelijke inhoudelijke curriculumwijzigingen wanneer de beoogde eindkwalificaties worden geherformuleerd. Ook de positionering van het vaardigheidsonderwijs binnen het curriculum vraagt nog aandacht. Het docententeam is wat opleidingsniveau en bekendheid met het werkveld betreft goed in staat het onderwijs te verzorgen. Wellicht zou de opleiding meer gebruik kunnen maken van expertise buiten de opleiding. Ook de opleidings specifieke voorzieningen zijn in orde. Het panel raadt aan te onderzoeken wat de voorwaarden zijn voor een optimaal gebruik van de virtuele leercommunity.

Standaard 3: Toetsing

Bij de Ad Sociaal Werk is sprake van leerwegaafhankelijke toetsing, waarbij de studenten tevens zelf, in overleg met hun leercoach, bepalen wanneer zij klaar zijn voor het afleggen van een toets. Iedere EVL begint met een diagnostische instaptoets op basis waarvan ze hun leerstrategie kunnen uitstippelen. Deelopdrachten hebben door de feedbackfunctie een sterke formatieve waarde. De beoordelingscriteria van de summatieve toetsen zijn uitgewerkt in rubrics en er is een cesuur vastgesteld. Het praktijkleren wordt altijd – geïntegreerd met het leren op school en in de online leeromgeving – getoetst door middel van een portfolio op basis van beschreven kritische beroepssituaties en een gesprek hierover tussen de student, de werkveldcoach en de leercoach. Studenten zijn afgestudeerd wanneer ze in de afzonderlijke modules c.q. EVL'en door middel van de eindtoets hebben aangetoond dat ze de beoogde leeruitkomsten hebben gerealiseerd. De toetsen worden afgenomen en beoordeeld door examinatoren die niet als docent bij het onderwijs van de student betrokken zijn geweest. Bij de borging van de toetskwaliteit zijn de toets- en examencommissie, alsmede een kwaliteitszorgmedewerker van belang. De laatste evalueert de toetsing op aspecten als uitvoerbaarheid, validiteit, betrouwbaarheid en transparantie.

Het Ad-programma beschikt over een adequaat systeem van toetsing en voldoet daarom aan de standaard. Het panel heeft waardering voor de manier waarop de EVL'en geïntegreerd in de 'blend' worden getoetst en beoordeeld. De leerwegaafhankelijke toetsen en de flexibele toetsmomenten doen bovendien recht aan werk- en privésituatie van de doelgroep. Verder is er sprake van een gevarieerde toetsmix. De manier van afstuderen is volgens het panel in orde, al acht ze het raadzaam om het begrip afstudeertoets niet te gebruiken voor de eindtoets van een EVL. Ook adviseert het panel om het toetsbouwhuis onder de loep te nemen en waar nodig aan te scherpen, zodra de beoogde eindkwalificaties en de daarbij behorende niveaubeschrijvingen scherper zijn geformuleerd. De toetskwaliteit wordt goed geborgd.

Het panel komt tot een eindoordeel positief onder voorwaarde ten aanzien van de kwaliteit van het nieuwe Associate-degreeprogramma Sociaal Werk van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 13 december 2017

Namens het panel ter beoordeling van de beperkte Toets Nieuw Associate-degree programma Sociaal Werk van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen,

prof. dr. Jules Pieters
(voorzitter)

mevr. dr. Rietje van Vliet
(secretaris)

2 Werkwijze panel

2.1 Panelsamenstelling

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Jules Pieters, emeritus hoogleraar Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie aan de Universiteit Twente.

Leden:

- Koen Hermans, docent masteropleiding in het Sociaal Werk van de Faculteit Sociale Wetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven;
- Janneke Metselaar, lector aan het lectoraat Zorg voor Jeugd bij NHL Hogeschool Leeuwarden en docent-onderzoeker aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Arend Wesdijk, breed actief (geweest) in het werkveld van sociaal werk, onder andere als knelpuntencoach en als trainer op het gebied van participatie.

Student-lid:

- Fayka van Opijnen, student bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening Hogeschool Utrecht.

Van ieder panellid is in bijlage 1 een kort curriculum vitae opgenomen, met daarbij de vermelding van ervaring en deskundigheden die relevant zijn voor de visitatie. Het panel werd bijgestaan door Henri Ponds, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Rietje van Vliet, extern secretaris.

2.2 Voorbereiding

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland (Staatscourant 20-12-2016, nr. 69458) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de in april 2017 door de instelling verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. In bijlage 3 van dit paneladvies is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen.

Op 8 november 2017 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en nadere vragen geformuleerd voor de aanvrager. Deze vragen zijn door de secretaris geïnventariseerd en zijn als input gebruikt voor het locatiebezoek.

2.3 Locatiebezoek

Op 9 november 2017 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht.

Ook is de documentatie bestudeerd die tijdens het vooroverleg en het locatiebezoek ter inzage was gelegd. De documentatie is in besloten overleg besproken. Het programma van

het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2; de bestudeerde documentatie is opgenomen in bijlage 3.

Na afloop van de gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de instelling.

2.4 Vervolgtraject en totstandkoming rapport

Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter.

Het adviesrapport is op 6 december 2017 aan de instelling voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De instelling heeft op 13 december 2017 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen, waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de voorzitter.

Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 13 december 2017 aan de NVAO aangeboden.

3 Beschrijving van het programma

3.1 Algemeen

Instelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Ad-programma	Sociaal Werk
Varianten:	Deeltijd en duaal
Locatie:	Nijmegen
Studieomvang:	120 EC
CROHO-onderdeel:	Gedrag en maatschappij
Graad:	Associate-degree (Ad)

3.2 Profiel instelling

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) is een kennisinstituut met meer dan 3.600 medewerkers en ruim 36.000 studenten. De instelling is een van de grootste hoger-onderwijsinstellingen van Nederland met een onderwijsaanbod in bijna alle sectoren. Het onderwijs wordt verzorgd op twee campussen: in Arnhem en Nijmegen. Er zijn 4 faculteiten waar vanuit 18 instituten bekostigd dan wel niet-bekostigd onderwijs wordt verzorgd. Blijkens het jaarverslag verzorgde de HAN in 2016 62 bacheloropleidingen, 18 masteropleidingen en 10 Ad-programma's. Ook is er een aanbod aan cursussen en trainingen. Naast onderwijs legt de HAN zich met 36 lectoraten en 8 centres of expertise toe op onderzoek, kennisinnovatie en contractactiviteiten.

De HAN heeft als missie, aldus de hogeschoolwebsite, studenten op te leiden tot zelfbewuste mensen, die in hun kracht staan, over grenzen heen kijken en geëquipeerd zijn de beroepspraktijk te innoveren. Ze speelt daarbij in op de verschillende leerstijlen van studenten en biedt hun de ruimte om verschillende leerroutes te volgen. De instelling stelt bovendien eisen aan de leeromgeving: de kleinschalige onderwijsvormen en onderwijsruimten moeten de rust en geborgenheid bieden 'voor de academische en sociale integratie van de student'.

Een van de faculteiten is de faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij (GGM). Deze focust op de kwaliteit en op de verbinding tussen onderwijs, onderzoek en beroepspraktijk. Het bacheloronderwijs is ondergebracht in 6 instituten, waaronder het Instituut Maatschappelijke en Sociaal-culturele Studies (IMSS). IMSS verzorgt onder meer de voltijdopleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) en de bacheloropleidingen Sociale Studies Deeltijd (SSD). Het is de ambitie om MWD-voltijd per 1 september 2018 samen te voegen met de voltijdbacheloropleidingen Pedagogiek en Sociaal Pedagogische Hulpverlening tot één nieuwe opleiding: de bacheloropleiding Sociaal Werk.

De HAN neemt ten behoeve van het deeltijdonderwijs deel aan het landelijke experiment Leeruitkomsten. Dit betekent voor de studenten van SSD – en voor het te starten Ad-programma Sociaal Werk – dat zij geen vast onderwijsprogramma volgen. In plaats daarvan stelt de opleiding Eenheden Van Leeruitkomsten (EVL) vast, waarin wordt vastgelegd wat studenten moeten kennen en kunnen. In de onderwijsovereenkomst die de school met de student sluit, worden afspraken vastgelegd over de onderdelen van het onderwijsarsenaal die de student gaat volgen om de leeruitkomsten te bereiken. Daarnaast neemt de HAN voor de duale variant van de Ad Sociaal Werk deel aan het landelijke experiment

Vraagfinanciering. Studenten hoeven zich niet voor een hele hbo-opleiding in te schrijven, maar volgen in plaats daarvan volgt een of meer modules.

3.3 Profiel Ad-programma

Het Ad-programma Sociaal Werk is opgezet om tegemoet te komen aan de ontwikkelingen binnen het sociale domein. De invoering van nieuwe wetten zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wet langdurige zorg (Wlz) doet een beroep op eigen verantwoordelijkheid en regie van burgers en vraagt daarmee specifieke en veranderende competenties van sociaal werkers. Hierdoor is er in de sector behoefte aan op- en bijscholing van de werkenden en aan meer hbo-opgeleiden. Dit verklaart de keuze van de HAN om de opleiding alleen aan te bieden in een deeltijd- en duale variant.

Typend voor de nieuwe opleiding is niet alleen de flexibele opzet als gevolg van de experimenten Leeruitkomsten en Vraagfinanciering, maar ook de driehoek student-werkveld-opleiding. Het is een concurrency-opleiding waarbij de opdrachten zo veel mogelijk verbonden zijn met de werkplek van de studenten. Er wordt een online leeromgeving geboden die hen in staat stelt zich de leerstof eigen te maken. Daarnaast zijn er op school mogelijkheden om kennis te verdiepen en toe te passen. Reflectie en feedback omtrent het leren op de werkplek en op de verwerkingsopdrachten vinden hier ook plaats. Het verschil tussen de deeltijd- en duale variant is vooral gelegen in de rechtspositie van de student: deeltijdstudenten combineren hun studie met een (relevante) baan, terwijl duale studenten en de opleiding een tripartite-overeenkomst sluiten met een organisatie uit het werkveld over een relevante stageplaats. De duale variant kan eventueel extern, in company, worden uitgevoerd.

Het onderwijsarsenaal van het Ad-programma is voor een belangrijk deel ontwikkeld voor de bacheloropleiding Sociale Studies Deeltijd (SSD) en wordt nu specifiek vormgegeven voor de Ad. De Ad-studenten worden opgeleid tot sociaal werkers op niveau 5 die, aldus het informatiedossier, in de sectoren zorg, welzijn en jeugd 'begeleidende en coördinerende taken uitvoeren en daarmee in staat zijn om met transitie in het sociale domein om te gaan, om deze kritisch te bezien en om een actieve houding aan te nemen teneinde de hulp aan hun cliënt op de meest optimale wijze vorm te geven'. De studenten kunnen na afstuderen direct instromen in het derde studiejaar van SSD en binnen twee jaar hun hbo-bachelordiploma behalen.

4 Ad-programmabeoordeling

Van toepassing is het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland (Staatscourant 20-12-2016, nr. 69458), in het bijzonder het hierin beschreven kader voor de beperkte Toets Nieuwe Opleiding. Dit kader wordt gebruikt als de instelling beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. Dit is het geval met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (besluit NVAO 28 augustus 2013).

De beoordeling is gericht op vijf vragen:

1. Wat beoogt het Ad-programma?
2. Met welk programma?
3. Met welk personeel?
4. Met welke voorzieningen?
5. Hoe wil het Ad-programma dit toetsen?

Deze vijf vragen zijn vertaald in drie standaarden. Over de standaarden geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van het Ad-programma als geheel, eveneens op de driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden of negatief.

De definities die bij de beoordeling zijn gehanteerd, hebben zowel betrekking op de scores van de standaarden als op de scores van het Ad-programma in totaal:

- *Basiskwaliteit*: de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een Ad-programma binnen het hoger onderwijs.
- *Onvoldoende*: het Ad-programma voldoet niet aan de basiskwaliteit.
- *Voldoende*: het Ad-programma voldoet aan de basiskwaliteit.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van het Ad-programma en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Het Ad-programma leidt studenten op tot sociaal werkers die als kernfunctie hebben het bevorderen van sociale samenhang, inclusiviteit en participatie van burgers. Zij hebben begeleidende en coördinerende taken en zijn in staat om met de veranderingen in het sociaal domein om te gaan, om deze kritisch te bezien en om een actieve houding aan te nemen teneinde de hulp aan hun cliënten op de meest optimale wijze vorm te geven. Ze hebben ruime kennis van het beroep en begrip van een beperkte reeks basistheorieën, principes en concepten rondom belangrijke actuele onderwerpen en specialismen waarmee zij samenwerken. Het zijn methodisch onderlegde uitvoerders van het primaire werkproces, aldus de mondelinge toelichting van het opleidingsmanagement, die mbo-opgeleide collega's kunnen meenemen in kwaliteitsverbeteringen op de werkvloer.

Voor de beschrijving van de beoogde eindkwalificaties in het informatiedossier heeft de opleiding zich gebaseerd op het competentieprofiel MWD, maar er wordt eveneens

verwezen naar het *Landelijk opleidingsdocument sociaal werk*, dat de Nederlandse bacheloropleidingen in het opleidingsdomein sociaal werk in februari 2017 hebben vastgesteld. In de Aanvraag macrodoelmatigheidstoets van het Ad-programma worden de beoogde eindkwalificaties, onder verwijzing naar andere competentieprofielen, op een afwijkende manier verwoord.

De Ad is ingedeeld als niveau 5 van het Nederlandse kwalificatiekader NLQF. De opleiding beschrijft in haar informatiedossier hoe dit niveau zich in algemene zin verhoudt tot de omliggende niveaus 4 en 6 (respectievelijk het mbo4-niveau en het hbo-bachelorniveau). Dit gebeurt op basis van de mate van zelfstandigheid, de mogelijkheid om transfer te maken, de mate van complexiteit en verantwoordelijkheid in de beroepsuitoefening.

De eindkwalificaties zijn vertaald in leeruitkomsten. Deze zijn in relatie gebracht met de Dublin Descriptoren Short Cycle Higher Education en gegroepeerd in Eenheden van Leeruitkomsten (EVL'en). Deze EVL'en stellen gezamenlijk en in samenhang de studenten in staat de eindkwalificaties te realiseren.

Voor het monitoren van de actualiteit van het beroeps- en competentieprofiel werkt het Ad-programma samen met het werkveld. Zo is de opleiding tot stand gekomen in nauw overleg met circa 40 vertegenwoordigers van het werkveld. Deze klankbordgroep heeft tevens de EVL'en gevalideerd. Met een aantal organisaties onderhoudt IMSS langdurige relaties: niet alleen voor gastlessen en recruitment van studenten, maar ook voor het samen vormgeven van het onderwijs. Een van de leden van de klankbordgroep verwoordde het aldus: 'Er is sprake van co-creatie. Tijdens de klankbordbijeenkomsten wordt ons gevraagd wat wij relevant vinden. Zo levert het veel op voor de opleiding en voor onszelf'.

Overwegingen

Het panel heeft zich een concreet beeld gevormd van de intensieve wijze waarop de ontwikkelaars hebben samengewerkt met vertegenwoordigers van het werkveld om samen de Ad Sociaal Werk vorm te geven. Het vindt dan ook dat de opleiding een duidelijk professionele oriëntatie heeft en dat de beoogde leerresultaten zijn afgestemd op de verwachtingen van het werkveld.

Het panel heeft begrip voor de lastige situatie met snel opeenvolgende landelijke ontwikkelingen waarbinnen het ontwikkelteam de beoogde eindkwalificaties heeft moeten vaststellen. IMSS was bij de ontwikkeling gehouden aan de huidige wetgeving, waarbij Ad's nog gezien worden als programmaonderdeel van een geaccrediteerde hbo-bacheloropleiding. Het ontwikkelteam geeft om die reden gekozen om het beroepsprofiel en de daarvan afgeleide eindkwalificaties van MWD als richtlijn van de nieuwe Ad te gebruiken. Anderzijds wordt MWD, samen met Pedagogiek en Sociaal Pedagogische Hulpverlening, momenteel omgevormd tot een nieuwe brede bachelor Sociaal Werk, die in september 2018 van start zal gaan. Bovendien ligt er sinds kort een *Landelijk opleidingsdocument sociaal werk* (2017) dat de kerntaken en generieke kwalificaties van professionals sociaal werk op niveau 6 beschrijft.

Het panel constateert dat het werken met verschillende competentieprofielen naast elkaar de duidelijkheid niet ten goede komt. Er wordt bovendien nog weinig ingespeeld op de nieuwe situatie binnen het opleidingsdomein sociale studies. Daarbij komt dat het onderscheid tussen niveau 5 en 6 is voor de eindkwalificaties in de documentatie onvoldoende helder is gemaakt. Ook de definitie van social work van de International

Federation of Social Workers (IFSW) is nog niet voldoende uitgewerkt: de mate waarin de beoogde eindkwalificaties voldoen aan de daar verwoorde internationale eisen, is niet toegelicht. Twee aandachtspunten hierbij zijn: (1) de eigen kennisbasis van het sociaal werk en (2) de specifieke normatieve oriëntatie op sociale verandering, sociale rechtvaardigheid en mensenrechten. Een keuze voor de internationale definitie vraagt om een duidelijke positie van de opleiding ten aanzien van beide aandachtspunten.

Het panel heeft bovenstaande overwegingen in diverse gespreksronden aan de orde gesteld, waardoor de onduidelijkheden in de bestudeerde documenten met betrekking tot de beoogde eindkwalificaties grotendeels konden worden weggenomen. Niettemin acht het panel het noodzakelijk dat het Ad-programma beschikt over een document waarin op eenduidige wijze wordt beschreven welk beroepsprofiel men voor ogen heeft – ook in relatie tot de bacheloropgeleide professionals –, welke eindkwalificaties de opleiding nastreeft en hoe zij deze concretiseert en definieert op niveau 5. In dit document wordt tevens zichtbaar hoe de modules en de EVL'en zijn gekoppeld aan de beoogde eindkwalificaties. Met het document kan ook op de langere termijn de onderwijsontwikkeling ter hand worden genomen en het biedt duidelijkheid aan docenten, studenten en het werkveld.

Conclusie

Het panel concludeert dat de Ad Sociaal Werk ten dele voldoet aan de standaard 'Beoogde eindkwalificaties'.

4.2 Onderwijsleeromgeving

4.2.1 Standaard 2

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De Ad Sociaal Werk duurt nominaal twee jaar (120 EC) en wordt aangeboden in een deeltijd- en duale variant. Deeltijdstudenten hebben een mbo4-achtergrond en zijn reeds werkzaam in de beroepspraktijk. Voor hen is de studie een opscholingstraject. Duale studenten zijn starters in het sociale werkveld, kunnen een andere vooropleiding hebben en gebruiken het Ad-programma om zich om te scholen. Gedurende de studie hebben ze een leerlingenstatus binnen de organisatie waar ze werkzaam zijn. Deeltijd- en duale studenten volgen een identiek curriculum.

Het onderwijs is vormgegeven volgens het principe 'blended learning'. Dit bestaat uit contactonderwijs, leren op de werkplek en online leren. Het contactonderwijs is één dag per week geprogrammeerd en bestaat uit onderwijsbijeenkomsten voor informatieoverdracht, reflectieactiviteiten en verwerkingsopdrachten, en studieloopbaanbegeleiding. In het tweede studiejaar wordt ook supervisie gegeven. Daarnaast zijn de deeltijdstudenten minimaal 20 uur en duale studenten minimaal 24 uur in de praktijk werkzaam. Ze voeren leerarrangementen (opdrachten) uit in hun eigen werksituatie. De online leeromgeving biedt de studenten concrete informatie over de EVL'en waardoor ze tijd- en plaatsafhankelijk kunnen leren. Er is een virtuele leercommunity gecreëerd die tevens mogelijkheden biedt om samen te werken en feedback te geven en ontvangen.

De eerste drie semesters bevatten een generiek programma. In het laatste semester kiezen de studenten, op basis van de context waarin zij werkzaam zijn, voor een van de vier keuzemodulen, waarmee ze zich tevens bij afstuderen profileren. Het onderwijsarsenaal wordt jaarlijks voor alle betrokkenen inzichtelijk gemaakt in het opleidingsstatuut. De modulaire opzet betekent dat studenten zelf, in overleg met de opleiding, de volgorde van de modules binnen een studiejaar bepalen.

jaar	Modulenaam (30 EC)	EVL'en
1	Basis van Sociaal Werk	1. Methodisch cyclisch werken
	Participatie	2. Participatie in de wijk 3. Participatie in de organisatie
2	Verdieping sociaal werk	4. Begeleiden van complexe cliëntsituaties 5. Sociaal werk ondernemen en organiseren
	Keuzemodule 1: Sociaal werker als regisseur van hulp- en dienstverlening	6. Concrete en informatieve hulpverlening
	Keuzemodule 2: Opvoeden in een brede context	7. Huis op Stelten!
	Keuzemodule 3: Creatief begeleiden en coachen	8. Creëren en regisseren 9. Creatief coachen
	Keuzemodule 4: Samenlevingsopbouw	10. De opbouwwerker als intermediair

Het programma kent een doorlopende leerlijn onderzoek, die verweven is in de verschillende modules. Basiskennis en basisvaardigheden worden online aangeboden, opdat de studenten zich die te allen tijde eigen kunnen maken. De leerlijn richt zich op de dimensies verantwoorden, onderbouwen en toepassen van onderzoeksresultaten, en – in het derde en vierde jaar van de bachelor SSD – op vernieuwen.

De studentbegeleiding begint voor de poort met het adviesgesprek met de student. Een studieadviseur geeft voorlichting over de opleiding, de 'blend' en bijvoorbeeld de eisen met betrekking tot het werk. In geval van deficiënties wordt in een later stadium een toelatingsexamen afgenomen; voor deze studenten zijn er diverse voorbereidingscursussen. Na aanmelding voert de student een gesprek met de een van de docenten van de opleiding (een leercoach). Dit gesprek mondt uit in een onderwijsovereenkomst met de student over diens individuele leerroute. In dit gesprek komen ook eventuele vrijstellingen ter sprake.

Tijdens de opleiding worden de studenten begeleid door een werkplekcoach en een leercoach. De werkplekcoach werkt binnen de organisatie waar de student werkzaam is en is verantwoordelijk voor de praktijkbegeleiding. De eisen die aan de werkplek en de werkplekcoach worden gesteld, staan beschreven in de *Handleiding begeleiden en beoordelen werkpleklers SSD*. Door middel van een jaarlijkse werkplekscan wordt in kaart gebracht in hoeverre de werkplek voor de student voldoende mogelijkheden biedt om aan de leeruitkomsten te werken. Indien nodig verandert de student van werkplek. De leercoach is een docent van de opleiding die wekelijks in kleine studentgroepen studieloopbaanbegeleiding verzorgt, gericht op het behalen van de leeruitkomsten. Ook vinden op initiatief van de student individuele gesprekken plaats over de balans tussen werk-studie-privé of over de eigen leerroute. De werkplekcoach, de leercoach en de student hebben regelmatig contact over de ontwikkeling van de student.

Het docententeam is tevens werkzaam bij het bacheloronderwijs van SSD. De docenten hebben onderwijservaring, kennen deeltijders als doelgroep en zijn dankzij onder meer de jaarlijkse werkplekbezoeken bekend met het werkveld. Veel onderwijsbijeenkomsten worden verzorgd door een docent en een vertegenwoordiger uit het werkveld dat voor de bijeenkomst relevant is. Behalve voor de professionalisering op het gebied van onder meer coaching en toetsing is er voor iedere docent per module intervisietijd ingeroosterd. Korte tijd meelopen in een organisatie waarmee de Ad samenwerkt, behoort eveneens tot de mogelijkheden.

Het onderwijs wordt verzorgd op de HAN-locatie aan de Kapittelweg te Nijmegen. Daar zijn de lokalen, studiewerkplekken, docentenkamers en een Studiecentrum met vakliteratuur aanwezig. Het HANaccount geeft studenten toegang tot voorzieningen als studieresultaten, onderwijsapplicaties, mailvoorzieningen en het intranet van de HAN. Alle studenten en docenten van de Ad Sociaal Werk hebben toegang tot de online leeromgeving van de opleiding. Voor het schrijven van de webteksten is een webredacteur ingeschakeld.

Overwegingen

Het panel heeft kennisgenomen van het onderwijsarsenaal van het curriculum Ad Sociaal Werk. Het staat positief tegenover het feit dat sommige cases en opdrachten zijn ontwikkeld in nauwe samenwerking met het werkveld. De manier waarop onderzoek een plaats heeft gekregen in het Ad-onderwijs, leidt volgens de panelleden tot goede doorstroommogelijkheden van Ad-afgestudeerden in het derde jaar van SSD. Tijdens enkele gespreksrondes heeft het panel echter ook gesproken over de mate waarin het brede werkveld van Sociaal Werk in het curriculum aan de orde komt. Het panel adviseert het onderwijsarsenaal op dit punt tegen het licht te houden om te borgen dat de kennisbasis van het nieuwe *Landelijk opleidingsdocument sociaal werk* door het programma wordt afgedekt. Meer bepaald zou een verruiming van de inhoud van module 1 van het tweede jaar, waarin nu vooral de focus ligt op individuele begeleiding, toelaten om de bredere oriëntatie die vervat ligt in de internationale definitie van sociaal werk te omvatten.

Het principe blended learning, zoals dat eveneens tot uiting komt bij SSD, wordt dankzij de directe toepasbaarheid van de theorie en de integratie met het eigen werk door de studenten zeer gewaardeerd. Het panel vindt ook dat de blend bij de Ad Sociaal Werk goed is uitgewerkt. Het noemt echter één aandachtspunt: in het eerste jaar zijn er binnen de modules diverse vaardigheidstrainingen, maar naarmate de studie vordert wordt de student zelf meer verantwoordelijk om zich vaardigheden eigen te maken. Van de werkplekcoach, de supervisor en medestudenten wordt verwacht dat zij er feedback op geven. Het panel vindt echter dat dit laatste te weinig borgt dat alle studenten de vaardighedencomponent van de eindkwalificaties kunnen realiseren en adviseert het vaardighedenonderwijs ook in het tweede jaar een nadrukkelijke plaats in het curriculum te geven.

De ervaring van de deeltijdstudenten met wie het panel heeft gesproken, is dat de studie zwaar is maar te doen. De flexibele inlevertijd van toetsen draagt hiertoe in positieve zin bij. Bovendien worden vragen doorgaans binnen een dag beantwoord en zijn afspraken gemakkelijk gemaakt. De studenten ondervinden veel steun van de leercoach, die hen stimuleert om opdrachten uit te voeren en goed voorbereid naar de onderwijsbijeenkomsten te gaan. 'Ik krijg meer regie over mijn eigen leerproces', aldus een van hen. Het panel acht de studentbegeleiding mede daarom in orde. De opleiding beschikt over een fijnmazig vangnet door de inzet van werkplekcoaches en leercoaches.

De indruk uit de diverse gespreksronden is dat er sprake is van een ontwikkel- en docententeam met een grote gedrevenheid om het vakgebied naar een hoger plan te tillen. De docenten zijn door vooropleiding, werkervaring en verdere scholing goed gekwalificeerd. Dankzij de dubbele bezetting tijdens de onderwijsbijeenkomsten is daar de praktijkrelevantie voldoende geborgd. Wel heeft het panel uit de gesprekken met studenten en vertegenwoordigers uit het werkveld opgemaakt, dat er in deze gremia meer en soms ook specifiekere of actuelere ervaringskennis voorhanden is. Naar het oordeel van het panel zou de opleiding daar meer alert op kunnen zijn om beter gebruik te kunnen maken van de expertise buiten de opleiding.

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn, voor zover het panel heeft nagegaan, op orde. De kleinschaligheid van de afdeling waar de docentkamers zich bevinden, draagt bij aan het gemak waarmee studenten hun docenten kunnen bereiken. De opleiding zorgt er bovendien op afdoende wijze voor dat het leren op de werkplek in kwalitatieve zin is geborgd. Het panel heeft verder kennisgenomen van de online leeromgeving. Die is gebruiksvriendelijk en biedt veel mogelijkheden om het leren thuis of op de werkplek te faciliteren. De waardering geldt ook de interactieve samenwerkingsmogelijkheden, al wijst het panel erop dat die alleen hun waarde bewijzen als ze door iedereen benut worden. De studenten met wie het panel heeft gesproken, vertelden in dit verband dat zij veel samenwerken in whatsapp-groepjes, maar ook dat het geven van feedback op elkaars werk via de online leeromgeving wordt bemoeilijkt door het verschil in studietempo. Het panel raadt aan dit binnen het team te bespreken.

Conclusie

Het panel concludeert dat de Ad Sociaal Werk voldoet aan de standaard 'Onderwijsleeromgeving'.

4.3 Toetsing

4.3.1 Standaard 3

Het Ad-programma beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Bevindingen

Bij de Ad Sociaal Werk is sprake van leerwegaafhankelijke toetsing. Dit impliceert dat studenten die niet voor een vrijstelling in aanmerking komen, door middel van een toets kunnen aantonen dat ze voldoen aan de bijbehorende toetscriteria zonder het lesprogramma van een EVL te volgen. Ook is er sprake van flexibele toetsing: de studenten bepalen zelf, in overleg met hun leercoach, wanneer zij klaar zijn voor het afleggen van een toets.

Het systeem van toetsing laat een onderscheid zien tussen formatieve en summatieve toetsing. Iedere EVL begint met een formatieve, diagnostische instaptoets waarmee studenten in kaart kunnen brengen welke leeruitkomsten of welke onderdelen daarvan zij al beheersen. Op basis hiervan kunnen zij inschatten welke lessen en welke leerstof voor hen van belang zijn. Daarnaast hebben de deelopdrachten die leiden naar het eindproduct van de summatieve toets, een formatieve waarde.

De beoordelingscriteria van de summatieve toetsen zijn door middel van een 'tuning-model' uitgewerkt in rubrics en er is een cesuur vastgesteld. Per EVL worden maximaal drie summatieve toetsen afgenomen. Toetsvormen variëren van kennistoetsen, portfoliotoetsen, verslagen tot betogen, demonstraties en een promotiefilm. Het opleidingsstatuut voorziet in een feedback- en herkansingsregeling. De leden van de examencommissie hebben aangegeven dat de opleiding op termijn wil werken met een toetsbouwhuis waarbij de beoordelingscriteria toetsafhankelijk, dat wil zeggen met vrije toetsvormen, worden gehanteerd.

Studenten zijn afgestudeerd wanneer ze in de afzonderlijke modules respectievelijk EVL'en door middel van een toets hebben aangetoond dat ze de beoogde leeruitkomsten hebben gerealiseerd. De opleiding wordt niet afgesloten met een integrale afstudeertoets waarmee alle beoogde eindkwalificaties worden afgetoetst. De toets die deze naam draagt, heeft betrekking op een complexe beroepssituatie waarin de Ad'er moet kunnen functioneren. Aan deze toets wordt dermate veel waarde gehecht, dat ze qua opzet voldoet aan de eisen die binnen IMSS en SSD worden gesteld aan afstudeertoetsen.

De toetsen worden afgenomen en beoordeeld door docent-examinatoren die niet als docent bij het onderwijs van de student betrokken is geweest. Het praktijkleren wordt altijd in de blend – dus geïntegreerd met het leren op school en in de online leeromgeving – getoetst door middel van een portfolio en een gesprek hierover tussen de student, de werkveldcoach en de leercoach. Het oordeel van de werkveldcoach geldt als advies aan de leercoach (examinator). Alle docent-examinatoren beschikken over de basiskwalificatie examinering (BKE); een enkele examinerator ook over de seniorkwalificatie examinering (SKE). Externe examineratoren die bij de toetsing zijn betrokken, worden voor hun 'eigen' EVL getraind in toetsdeskundigheid en zijn aangewezen door de examencommissie.

Bij de borging van de toetskwaliteit zijn verder de toetscommissie van SSD en de examencommissie van IMSS van belang. De examencommissie stelt het toetsbeleid vast, alsmede de richtlijnen waaraan de toetsing moet voldoen. De toetscommissie ontwikkelt het toetsbeleid verder, ziet toe op de uitvoering hiervan en initieert bijstellingen. Een kwaliteitszorgmedewerker evalueert de toetsing op aspecten als uitvoerbaarheid, validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. De docenten evalueren de kwaliteit van toetsing mondeling, mede op basis van de onderwijsbeoordelingen. Kalibreersessies tussen de examineratoren borgen de beoordelingskwaliteit.

Overwegingen

Op grond van het informatiedossier, de *Beleidsnotitie toetsing en beoordeling* en de verschillende gespreksrondes tijdens het locatiebezoek stelt het panel vast dat er sprake is van een uitgebalanceerd toetsbeleid dat recht doet aan de eigenheid van de opleiding. Het panel vindt het systeem van toetsing in orde. De opleiding heeft tijdens het locatiebezoek duidelijk gemaakt hoe er integraal in de blend wordt getoetst en hoe de beoogde leeruitkomsten – met name de handlingsbekwaamheid – met en in de werkplek worden getoetst. Twee adviezen acht het panel hier op hun plaats. Allereerst zou het begrip afstudeertoets alleen gebruikt moeten worden als er daadwerkelijk sprake is van een eindtoets. Ten tweede vindt het panel het raadzaam om het toetsbouwhuis onder de loep te nemen en waar nodig aan te scherpen, zodra de beoogde eindkwalificaties en de daarbij behorende niveaubeschrijvingen scherper zijn geformuleerd.

De studenten hebben aangegeven dat de leerwegaafhankelijke toetsen en de flexibele toetsmomenten recht doen aan drukke werk- en privésituatie. De noodzakelijke begeleiding hierbij door de leercoach is volgens het panel voldoende intensief om de studenten de verantwoordelijkheid voor hun leertraject te laten nemen.

Het panel heeft tevens vastgesteld dat de Ad beschikt over een actieve examencommissie die werkt vanuit een heldere visie op haar positie, werkwijze en taken. Vooral het beleid om de docent- en examinatorfunctie los van elkaar te trekken, kan de waardering van het panel wegdragen. IMSS zorgt bovendien voor een goede docentscholing in het toetsen en beoordelen. Er is volgens het panel een goede expertise aanwezig op het gebied van toetsen en beoordelen.

Conclusie

Het panel concludeert dat de Ad Sociaal Werk voldoet aan de standaard 'Toetsing'.

4.4 Algemene conclusie over de kwaliteit van het Ad-programma

Het panel oordeelt dat de nieuwe Ad Sociaal Werk ten dele voldoet aan standaard 1. Het informatiedossier bood het panel te weinig handvatten om zich een beeld te vormen van de eindkwalificaties en het beoogde eindniveau die de opleiding voor ogen heeft. Tijdens het locatiebezoek daarentegen verkreeg het panel hierover wel meer duidelijkheid, maar een nadere concretisering en uitwerking van de eindkwalificaties en het eindniveau is gewenst.

Het Ad-programma voldoet naar het oordeel van het panel aan de criteria die de NVAO hanteert voor standaard 2 en 3. De onderwijsleeromgeving voldoet in al haar facetten aan wat er van een Ad verwacht mag worden. Het informatiedossier, de brondocumenten en de gesprekken tijdens het locatiebezoek hebben het panel genoeg houvast gegeven om te oordelen dat er een goede Ad is ontwikkeld voor deeltijd- en duale studenten. Bovendien is het systeem van toetsing, inclusief de borgingsmechanismes, in orde bevonden.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel verder een enthousiast opleidingsteam aangetroffen dat het werkveld goed kent en bovendien ervaren is in het lesgeven aan en begeleiden van deeltijdstudenten. Daarnaast heeft het panel zeer betrokken vertegenwoordigers van het werk- en beroepenveld ontmoet en was het onder de indruk van de wijze waarop de examencommissie haar werk doet.

Voorts heeft het panel geconstateerd dat er nu reeds sprake is van hechte samenwerkingsrelaties met diverse regionale instellingen binnen het sociale domein. Het feit dat verschillende docenten vanuit SSD al intensieve contacten hebben met instellingen binnen het brede terrein van sociaal werk, is hierbij een groot voordeel. De Ad sluit dan ook nauw aan bij de behoefte van het werkveld, maar ook bij de behoefte van mbo4-opgeleide professionals die zich willen opscholen.

De eindconclusie is dan ook positief onder voorwaarde: de nieuwe Ad bezit voldoende basiskwaliteit om te kunnen starten, maar moet omwille van de duurzaamheid van het programma zorgen voor een document waarin eindkwalificaties en eindniveau eenduidig staan beschreven. Pas wanneer aan deze voorwaarde is voldaan, kan definitief geconstateerd worden dat de nieuwe Ad de basiskwaliteit bezit die in internationaal

perspectief redelijkerwijze verwacht mag worden van een associate-degreeprogramma binnen het hoger onderwijs.

4.5 Voorwaarde en aanbevelingen

Op diverse plaatsen heeft het panel aangegeven waar ontwikkelaars en/of docenten aandacht aan zouden moeten schenken. Dit resulteerde bij standaard 1 tot een voorwaarde waaraan binnen 1 jaar moet worden voldaan en bij standaard 2 en 3 tot een aantal aanbevelingen. Deze zijn ook tijdens de gespreksrondes aan de orde geweest en werden door de gesprekspartners als zodanig herkend en gedeeld. Niettemin worden ze hieronder nog eens extra opgesomd:

Voorwaarde

Beschrijf in een apart document op eenduidige wijze welk beroepsprofiel de Ad Sociaal Werk voor ogen heeft – ook in relatie tot de bacheloropgeleide professionals –, welke eindkwalificaties de opleiding nastreeft en hoe zij deze in leeruitkomsten concretiseert en die definieert op niveau 4 en 5, en ter onderscheiding van niveau 6. Het nieuwe *Landelijk opleidingsdocument sociaal werk* (2017), waarin ook verwezen wordt naar de internationale definitie van sociaal werk, fungeert daarbij als referentiekader.

Adviezen

- Hou opnieuw het onderwijsarsenaal tegen het licht om te borgen dat de kennisbasis van het nieuwe *Landelijk opleidingsdocument sociaal werk* door het programma wordt afgedekt.
- Geef het vaardighedenonderwijs ook in het tweede jaar een nadrukkelijke plaats in het curriculum.
- Wees als team en opleidingsmanagement alert op relevante expertise buiten de opleiding en benut deze expertise waar mogelijk.
- Onderzoek op welke wijze de interactieve samenwerkingsmogelijkheden van de online leeromgeving optimaal benut kunnen worden.
- Gebruik om verwarring te voorkomen het begrip afstudeertoets alleen voor de eventuele eindtoets.
- Scherp het toetsbouwhuis op onderdelen aan om recht te doen aan de herformulering van beoogde eindkwalificaties en de daarbij behorende niveaubeschrijvingen.

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel*
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van het Ad-programma en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.	Vtd
2 Onderwijsleeromgeving	2. Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.	V
3 Toetsing	3. Het Ad-programma beschikt over een adequaat systeem van toetsing	V
Algemene conclusie		Pov

* Legenda: V = Voldoet; Vtd = Voldoet ten dele; Pov = Positief onder voorwaarden

Bijlage 1: Samenstelling panel

Prof. dr. J.M. Pieters, panelvoorzitter en onderwijsdeskundige

Jules Pieters was tot eind 2012 hoogleraar Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie aan de Universiteit Twente. Hij studeerde Psychologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen en promoveerde in de Sociale Wetenschappen aan diezelfde universiteit. Hij was vanaf 1980 werkzaam aan de Universiteit Twente, bij Onderwijskunde en Psychologie. In 1991 werd hij benoemd tot hoogleraar Instructietechnologie. Van 1995 tot 2002 was hij decaan van de Faculteit Toegepaste Onderwijskunde. In 2002 volgde zijn benoeming tot hoogleraar Toegepaste Psychologie en tot opleidingsdirecteur Psychologie (deze laatste functie vervulde hij tot en met 2008). Van 2007 tot en met 2012 was dhr. Pieters tevens voorzitter van de vakgroep Curriculumontwerp & Onderwijsinnovatie bij de Faculteit Gedragwetenschappen en wetenschappelijk directeur van het Instituut voor de Universitaire Lerarenopleiding ELAN. Bij hem berustte de leiding van het onderzoekprogramma Curriculum, Docent & Innovatie. De heer Pieters is een ervaren voorzitter van Ad-panelen (NVAO) en tevens betrokken geweest bij de beoordeling en advisering over de kwaliteit van een groot aantal opleidingen (voor resp. QANU, NVAO, NQA en Hobéon) en van onderzoek (voor NWO).

Prof. dr. K. Hermans, panellid en vakdeskundige

Koen Hermans is als deeltijds docent verbonden aan de masteropleiding in het sociaal werk van de Faculteit Sociale Wetenschappen en projectleider bij LUCAS, het Centrum voor zorgonderzoek en consultancy, beide van de Katholieke Universiteit Leuven. Hij studeerde Sociologie aan de Katholieke Universiteit Leuven. Hij is gepromoveerd aan deze zelfde universiteit met een proefschrift over een sociologisch onderzoek naar de implementatie van het activeringsbeleid op de werkvloer van de Vlaamse Openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's). Dhr. Hermans heeft een tal van publicaties op zijn naam op het gebied van de sociaal werk en sociaal beleid, verzorgt colleges over sociaal werk en heeft een bijdrage geleverd aan onderzoeken en conferenties op dat vakgebied. Hij is regelmatig lid van NVAO-panelen ter beoordeling van hbo-opleidingen.

Mevr. dr. J. Metselaar, panellid en vakdeskundige

Janneke Metselaar deed haar promotieonderzoek bij Cardea Jeugdzorg te Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit Leiden, wat resulteerde in haar dissertatie *Vraaggerichte en gezinsgerichte jeugdzorg: Evaluatie van het programma Gezin Centraal*. Momenteel is zij als lector verbonden aan het Lectoraat Zorg voor Jeugd bij NHL Hogeschool Leeuwarden. Daarnaast is zij lid van de Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming (RAC-J) en lid van de curriculumadviescommissie van de welzijnsopleidingen van NHL Hogeschool. Sinds 2005 neemt ze als lid deel aan diverse commissies van ZonMw: de programmacommissie Zorg voor Jeugd, de subcommissie Vroegsignalering en Risicotaxatie, de subcommissie Effectieve Interventies Jeugd en de begeleidingscommissie Evaluatie Jeugdwet. Zij is tevens voorzitter van de commissie Versterking Uitvoeringspraktijk Jeugdgezondheidszorg, werkgroep jeugd, psychosociale instrumenten, werkgroep longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus. In 2008-2017 was ze als onderzoeker en docent verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, Orthopedagogiek, Sectie Jeugdzorg. Ze heeft als vak- en auditdeskundige deelgenomen aan diverse visitatiepanelen (NQA).

Dhr. A. Wesdijk, panellid en werkvelddeskundige

Arend Wesdijk, volgde de deeltijdbacheloropleiding Social Management/ Culturele Maatschappelijke Vorming (CMV) van de Hogeschool Utrecht. Hij werkte eerder als maatschappelijk werker en consulent bij een welzijnsorganisatie in Utrecht. Daar coördineerde hij onder meer georganiseerde burenhulp, de BoodschappenPlusBus en Maaltijdbegeleiding aan huis. Later werkte hij als projectmanager kenniscentrum bij het Nationaal Ouderenfonds. Hij schreef onder meer het antipestprotocol voor woonzorgcentra en vertaalde wetenschappelijk onderzoek naar praktische handvatten voor medewerkers in de ouderenzorg. Hij onderzocht eerder de kwaliteit en toekomst van CMV in Nederland (2013), in opdracht van het Landelijk Opleidingsoverleg CMV. Ook onderzocht hij met prof. dr. Hans van Ewijk de sociale basisinfrastructuur in Amersfoort (2015), dat de basis legde voor een nieuwe invulling van die structuur. Hij verzorgde diverse trainingen op het terrein van participatie, onder meer over armoedebeleid, de inzet van ervaringsdeskundigheid en het herkennen van en omgaan met psychische klachten bij klanten van sociale diensten. Hij werkte tevens als fractiemedewerker in de Eerste Kamer. Ook ontwikkelde hij de functie van knelpuntencoach, die hij zelf vervulde voor drie gemeenten. Als zodanig hielp hij inwoners, wijkteams en mantelzorgers bij het vinden van een passende oplossing, wanneer zij er onderling en/of met de gemeente niet uitkomen. Hij visiteerde eerder nieuwe en bestaande opleidingen op het terrein van Social Work en Zorg. In 2013 raakte hij ernstig verbrand, waardoor ook zijn studie kwam stil te liggen. Naderhand pakte hij zijn maatschappelijke rol weer op, onder meer als voorzitter van de Vereniging van Mensen met Brandwonden.

mevr. F. van Opijnen, student-lid

Fayka van Opijnen studeert Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Hogeschool Utrecht. Momenteel heeft zij een fulltime bestuursjaar als vicevoorzitter en penningmeester van de studentenvakbond Voor Iedereen Die In Utrecht Studeert (VIDIUS). Daarnaast is zij lid van de kascommissie van de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW). Zij is actief in de Vereniging MUST, de medezeggenschapsvereniging van de Hogeschool Utrecht. Zo was ze lid van de kascontrolecommissie en lid van de sollicitatiecommissie van het MUST-bestuur. Toen zij in 2014-2015 lid respectievelijk vicevoorzitter was van de Hogeschoolraad, was zij tevens voorzitter van de fractie MUST en de studentgeleding van de Hogeschoolraad. Als oud-medezeggenschapslid nam ze in de zomer van 2017 deel aan het onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar de medezeggenschap en de voorinvesteringen in het hoger onderwijs, en ook is ze lid van de Raad van Advies van de koepel van hbo-medezeggenschapsraden, het Studenten Overleg Medezeggenschap (SOM). Naast haar bestuurlijke activiteiten op de Hogeschool Utrecht is zij ook actief bij DWARS, de jongerenorganisatie van GroenLinks.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheidsverklaring ingevuld en ondertekend. Het panel werd bijgestaan door Henri Ponds, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Rietje van Vliet, extern secretaris.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 9 november 2017.

Locatie: HAN, campus Nijmegen
Kapittelweg 33, Nijmegen

Programma:

- 08.15u – 09.00u *Ontvangst*
– Jetty Schaap, directeur IMSS
– Annelies de Leeuw, hoofd SSD
– Maritza Gerritsen, voorzitter curriculumcommissie SSD
– Hennie van Veen, docent SSD, lid curriculumcommissie SSD
– Carla Brouwer, docent SSD, coördinator kwaliteitszorg
- Intern beraad (besloten)*
- 09.00u – 09.15u *Sessie 1: Korte presentatie van de opleiding*
– Maritza Gerritsen, voorzitter curriculumcommissie SSD
- 09.15u – 09.45u *Sessie 2: Gesprek met vertegenwoordigers van het management*
– Jetty Schaap, directeur IMSS
– Annelies de Leeuw, hoofd SSD
– Maritza Gerritsen, voorzitter curriculumcommissie SSD
- 09.45u – 10.00u *Intern beraad (besloten)*
- 10.00u – 10.45u *Sessie 3: Gesprek met de examen- en toetscommissie*
– Thea Penterman, lid examencommissie
– Sabri Yavuz, examencommissie
– Hermi Beute, toetsdeskundige
– Maritza Gerritsen, voorzitter curriculumcommissie SSD
- 10.45u – 11.00u *Intern beraad (besloten)*
- 11.00u – 12.15u *Sessie 4: Gesprek met ontwikkelaars en vertegenwoordigers van het werkveld*
– Eliez Sprenkels, docent SSD, voorzitter opleidingscommissie
– Hennie van Veen, docent SSD, lid curriculumcommissie
– Ardwi Klein Entink, docent SSD, lid curriculumcommissie
– Huib Langenberg, docent SSD
– Simone Boogaarts, docent SSD
– Sandra de Vries, vertegenwoordiger werkveld, manager Sterker Sociaal Werk
– Matthijs Vertegaal, vertegenwoordiger werkveld, mede-eigenaar maatschappelijk organisatiebureau Sharity
- 12.15u – 13.15u *Lunch*
Intern beraad

- 13.15u – 14.00u *Sessie 5: Gesprek met docenten van het Ad-programma*
– Janneke Boon, docent SSD, coördinator hogere instroom
– Lidy Roelofsen, docent SSD
– Jan van Rosmalen, docent SSD
– Liesette Buskens, docent SSD, coördinator hogere instroom
– Carla Brouwer, docent SSD, coördinator kwaliteitszorg
- 14.00u – 14.45u *Sessie 6: Gesprek met tweedejaarsstudenten bachelor MWD deeltijd*
– Monique Centen, student MWD
– Linda van Hest, student MWD
– Jerremy Sofner, student MWD
- 14.45u – 15.45u *Intern beraad (besloten)*
- 15.45u – 16.00u *Pauze*
- 16.00u – 16.15u *Beknopte terugkoppeling*

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

- Jaarverslag Hogeschool van Arnhem en Nijmegen 2016 (HAN, augustus 2017)
- Website <https://www.han.nl/start/corporate/>

Documenten beschikbaar gesteld voorafgaand aan het locatiebezoek

- Informatiedossier Toets Nieuwe Associate-degree, Ad Sociaal Werk (IMSS, april 2017)
- Overzicht van eenheden van leeruitkomsten, leeruitkomsten en toetsen SSD Ad-programma ('onderwijsarsenaal')
- Eindkwalificaties SPH, MWD en Pedagogiek 2015-2016
- Klaar voor de toekomst. Een nieuwe beroepenstructuur voor de branches welzijn en maatschappelijke dienstverlening, gehandicaptenzorg, jeugdzorg en kinderopvang (NIZW, 2016)
- Beleidsnotitie toetsing en beoordeling & praktische uitvoering toetsing SSD (SSD, april 2016)
- Klankbordgroep SSD, inclusief overzicht leden klankbordgroep SSD 2016-2017
- Overzicht docenten SSD

- Rapport macrodoelmatigheid Associate degree-opleiding Sociaal Werk, in opdracht van de HAN (Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, juni 2015)
- Aanvraag macrodoelmatigheidstoets Associate degree programma Sociaal Werk (SSD, december 2016)
- Advies CDHO en Besluit macrodoelmatigheidstoets OCW (februari 2017)

- Opmaat naar flexibel deeltijdonderwijs. Adviesrapport van de raamleerplancommissie deeltijd (HAN, oktober 2014)
- Toekomstproof. Opmaat naar flexibel hoger onderwijs voor werkenden. Experimenten leeruitkomsten – Voorbeeldaanvraag (HAN, april 2016)

Documenten beschikbaar gesteld tijdens en na locatiebezoek

- Doorlopende leerlijn onderzoek (SSD, juni 2015)
- Handleiding Begeleiden en beoordelen werkpleklers SSD 2017-2018, inclusief formulier werkplekscan
- Kennismakingsfilm Ad Sociaal Werk op <https://dashboard.moovly.com/projects/kN9K84aJbABYoV7ZvQzqYEm3>
- Voorbeeldtoetsen, waaronder kennistoets Psychopathologie (inclusief toetsmatrijs) en 'afstudeertoets'
- Opleidingsstatuut voor de volledig aan het experiment leeruitkomsten deelnemende deeltijdse bacheloropleiding Pedagogiek 2017-2018
- Tuningmodellen uit de feedbackfase van het formuleren van de leeruitkomsten
- Verslagen klankbordgroep d.d. 26 juni 2014, 24 september 2014, 4 december 2014, 26 februari 2015, 25 september z.j., 30 oktober z.j.
- Verslagen werkveldconferenties SSD d.d. 12 december 2013 en 30 januari 2014
- Visiedocument SSD, inclusief onderwijsvisie

- Diverse studieboeken van de literatuurlijst

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

Ad	Associate-degree
Ba	bachelor
BKE	BasisKwalificatie Examinering
EC	European Credits (studiepunten)
EVL	Eenheid Van Leeruitkomsten
GGM	faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij
HAN	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
hbo	hoger beroepsonderwijs
IMSS	Instituut Maatschappelijke en Sociaal-culturele Studies
Ma	master
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
MWD	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
NLQF	Netherlands Qualifications Framework / Nederlands kwalificatieraamwerk
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Onderwijs- en examenregeling
SKE	SeniorKwalificatie Examinering
SPH	Sociaal Pedagogische Hulpverlening
SSD	Sociale Studies Deeltijd
Wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van het nieuwe Associate-degreeprogramma Sociaal Werk van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 005571